N°. 19. A°. 1834.

VRIJDAG, DEN 7den MAART.

NIEUWE SURINAAMSCHE COURANT EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

BURGELIJKE STAND.

Gouvernements Secretarij.

DEN 6den MAART 1834.

Heden zijn ten Gouvernements-huize in ONDERTROUW opgenomen:

JAN OUDEMAST, jongman oud 35 jaren geboren te Tienhoven en MARIA HENRIETTE JACOBA WEIJGANDT jonge dochter oud 28 jaren gebooren alhier en beiden woonachtig in deze Colonie.

In kennisse van mij
Eerste Commies ter Secretarij voormeld
G. S. DE VEER.

Militair Bureau.

Den 6 Maart 1834.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, is op verzoek van den Med. Doctor ENO RODOLF SCHLöRHOLTZ, aan denzelven verleend *eervol* ontslag uit zijne betrekking van *Officier van Gezondheid der 2de klasse*, bij de Schutterij alhier.

En is voorts bij Gouvernements-Order van heden, n°. 54/13 bepaald, dat tot nader Order, de rang van *Chirurgijn Majoor* bij de Schutterij van *Paramaribo*, NIET vervuld zal worden, maar dat de aan die betrekking verbonden werkzaamheden, voortaan zullen worden waargenomen door den *Stads Geneesheer* JOHANNES GROESBEEK.

Hetgeen de ondergeteekende de eer heeft, ter kennisse van het Algemeen te brengen.
De Chef van den Staf,
R. H. ESSER.

Het Gelogenstraft Vers.

Op eenen warmen dag in Julij, had de schoone *Margaretha* van Navarre, die den Koning, haren broeder, een bezoek was komen geven, voor den volgenden morgen een landfeest verordend; maar *Frans I* had zich ongenegen getoond, om het bij te wonen. Hij was neerslagtig; en men fluisterde elkander in het oor, dat een kleine liefdetwist met eene beminde vrouw er de oorzaak van was. Het werd morgen, en donkere wolken, met zwaren regen verzeld, verijdelden meêdoogenloos de ontwerpen van het Hof. *Margaretha* kon slechts met moeite hare verdrietelijkheid verbergen. Evenwel, haar voornaamste doel was niet gemist: zij was alleen gekomen, om in het gezelschap van *Frans* eenige uitspanning te vinden; en daar hij zich nu zelf dien dag had opgesloten, gaf dat haar gepaste aanleiding, om naar den welstand van haren broeder te gaan vernemen. Zij begaf zich derhalve naar zijne kamer. Hij stond aan een venster, waar de regen kletterend tegen aansloeg, en sneed, met een' diamant, eenige woorden op de glasruiten. Toen *Margaretha* binnen trad, schoof de Koning ijlings de zijden gordijnen voor het venster, en zag zijne zuster met eenige verlegenheid aan.

« Hoe! Wordt hier verraad gesmeed, Sire!" zeide de Koningin. » Vanwaar die blos op uw gelaat? In 's hemels naam, wat zal mij nu gebeuren!"

« Ja, het is verraad," hernam de Koning, « en derhalve, lieve zuster, wat ik u bidden mag, dring er niet op aan, om het te zien."

Die weigering spande *Margaretha's* nieuwsgierigheid nog hooger, en er ontstond, tusschen broeder en zuster, al schertsend, een kleine woordenstrijd. *Frans* gaf eindelijk toe, verliet het venster, en wierp zich op eene *sofa*, die er niet ver afstond. Toen zijne zuster, met een' spottenden lach, de gordijn had weggeschoven, werd de Koning ernstig verlegen daar het nu bleek, dat hij zich had bezig gehouden met een schimpdicht te maken op het gansche vrouwelijk geslacht.

« Wat zie ik daar!" riep *Margaretha* eensklaps uit. » Zoo waar ik leef, dat is misdaad van gekwetste Majesteit!

Souvent femme varie,
Bien fou qui s' y fie!

« Eene zeer kleine verandering zal uw versje aanmerkelijk verbeteren. Zou het zoo niet beter klinken:

Souvent homme varie,
Bien folle qui s'y fie?

« Ik zou u, van man en ontrouw, twintig geschiedenissen achtereen kunnen verhalen."

« Daarentegen, zal ik mij tevreden houden met ééne enkele ware geschiedenis van de trouw eener vrouwe", hernam *Frans*; » doch dan zonder verder beroep van uwen kant. Gaarne zelfs wil ik eene kleine ligtzinnigheid door de vingeren zien, wanneer gij er opgesteld mogt zijn."

« Ik daag u uit," hervatte terstond *Margaretha*, om mij één voorbeeld te noemen van de trouweloosheid eener aanzienlijke vrouw, die ter goeder naam en faam stond."

« Zou het ook het voorbeeld van *Emilia de Lagny* kunnen zijn?" vroeg de Koning.

Dit was voor de Koningin eene hoogst pijnlijke herinnering. *Emilia*, onder haar oog en aan haar eigen hof opgevoed, werd voor eene der schoonste en deugdzaamste staatjuffers gehouden. Zij was, langen tijd, de verloofde van den Ridder *de Lagny* geweest, en hunne liefde vond eindelijk haar loon in Hymen's rozenketen.

De bruiloft was met zulk eene innige vreugd van weerszijde gevierd, dat ieder zich verwonderde, toen het bleek, dat het met deze echtverbindtenis geheel anders afliep, dan het begin voorspeld had. Een jaar daarna, had men den Ridder beschuldigd, dat hij eene vesting onder zijn bevel, verraderlijk, aan den Keizer had overgegeven. Hij werd tot levenslange gevangenis veroordeeld. *Emilia* scheen, eenigen tijd, ontroostbaar: zij bezocht onophoudelijk den kerker van haren gemaal, en hare smart over zijne schuld was van zulk eenen hevigen aard, dat er toevallen uit ontstonden, die zelfs haar leven in gevaar bragten.

Op eens, was zij, als het ware te midden van hare smart, verdwenen, en de nasporingen, die men in het werk stelde, bragten eene hoogst ergerlijke geschiedenis aan het licht. Zij was, namelijk, uit Frankrijk gevlugt, had haar gansche vermogen, in juweelen verwisseld, mede genomen, en was van haren edelknaap, *Robinet Leroux*, verzeld. Men wist zelfs, dat die jongman en die dame zich, op reis, steeds van ééne en dezelfde kamer hadden bediend. Koningin *Margaretha*, hoogst ontevreden over dat berigt, had bevolen, dat er, in hare tegenwoordigheid, over hare verloren' lieveling geen woord meer gerept zou worden.

Thans echter bragt de spotternij van haren broeder haar geweldig in beweging. Zij verdedigde *Emilia* met geestdrift, sprak haar vrij van den aangetijgden blaam, en verklaarde zelfs, dat zij aannam, om, binnen ééne maand, de bewijzen te leveren van hare volkomene onschuld.

« Ja, ja," zeide *Frans* lagchende, » *Robine* was inderdaad een zeer knappe jongen."

« Laat ons eene weddingschap aangaan," riep *Margaretha*. » Verlies ik het, dan wil ik uw entroouwend versje, tot mijne schande, als *motto* dragen, mijn leven lang; maar wien ik het...."

« Dan wil ik," viel de Koning haar in de rede, u elk verzoek toestaan, dat gij mij doen zult, en deze ruit, terstond, met eigen' hand verbrijzelen."

Lang hebben minnezangers en *troubadours* den afloop dier weddingschap bezongen. Daar echter hunne zangen thans vergeten zijn, wil ik de geschiedenis in eenvoudig proza, naar overeenkomstig de waarheid, verhalen.

De Koningin zond hare verspieders naar alle kanten, en loofde de rijkste belooningen uit voor elk narigt van *Emilia*, hoe onbeduidend het zijn mogt; doch alles te vergeefs. De maand spoedde ten einde, en gaarne had *Margaretha* hare schitterendste juweelen willen afstaan, om van haar woord met eere ontslagen te zijn. Tegen den avond van den bepaalden dag, liet de cipier der gevangenis, waarin de Ridder was opgesloten, zich onverwacht bij haar aanmelden. Zij liet hem voor zich komen, en vernam, met verbazing, dat hij belast was met eene boodschap van den gevangenen, luidende, als volgt.

« Indien Koningin *Margaretha*, als de vervulling der bede, welke haar koninklijke broeder beloofd heeft haar te zullen toestaan, ontslag en vrijheid voor den gevangenen wilde vragen,

en deze verlof mogt krijgen, en voor den Koning te verschijnen, zoo zou de Koningin, ongetwijfeld, hare weddingschap winnen."

Dit berigt was der Koningin natuurlijkerwijze zoo aangenaam en welkom, dat zij geen oogenblik aarzelde, om in de voorwaarde toe te stemmen. Zij vervoegde zich terstond bij haren broeder, en verzocht verlof voor den Ridder, om voor Zijne Majesteit te verschijnen.

Frans had niet veel lust, om den trouweloozen dienaar te zien, en bedacht zich een' geruimen tijd; evenwel, hij was in eene goede luim, want een ruiter was hem, dien morgen, de tijding komen brengen van eene luisterrijke overwinning, op de Keizerlijken behaald. Hij stond het verzoek toe, en verhaalde tevens aan zijne zuster, dat de overbrenger der legerberigten hem was voorgesteld als de onversaagdste ridder, aan wiens dapperheid Frankrijk die overwinning verschuldigd was: hij had hem met geschenken overladen, en bejammerde slechts, dat hij haar zijnen naam niet kon melden; maar die heldhaftige man had zich bij gelofte verbonden, om noch zijn vizier te openen, noch zijnen naam te noemen.

Nog dien zelfden avond, toen de ondergaande zon haren gulden glans terugkaatste op het venster, waarop de onbescheiden dichtregelen geschreven stonden, zette *Frans* zich neder op dezelfde *sofa*, waarop hij vier weken te voren had gezeten: en de schoone Koningin van Navarre, wier fraaije oogen zegevierende blikken in het rond wierpen, zat aan zijne zijde. De deuren openen zich, en de gevangene, door eene krijgswacht begeleid, treedt binnen. Door opsluiting vermagerd, nadert hij met waggelende schreden. Hij knielt neder voor de voeten van *Frans*, en ontbloot het hoofd. Zware, blonde lokken bedekken op eens het schoone gelaat van den knielenden, en scheiden zich golvend in het midden, zoo dat de ingevallen' wangen en het bleeke voorhoofd zigtbaar werden.

«Hier is verraad in het spel!" riep de Koning. Cipier, waar is uw gevangene?"

«Sire", zeide tot zijne verbazing de zoetluidende stemme van *Emilia*, die aan zijne voeten lag, laat uwen toorn hem niet treffen: hij is vrij van alle schuld, daar zelfs slimmer' mannen, dan hij, zich door vrouwen lieten misleiden. Mijn dierbare echtgenoot was onschuldig aan het misdrijf, waarvoor hij zoo streng moest boeten, en er schoot slechts één middel tot zijne redding over. Ik greep dat middel aan. In mijne kleederen, ontvlugtena, hij met *Bobinet Leroux*, en voegde zich op de grenzen bij het leger.

«De jonge dappere krijgsman, die de legerberigten heeft overgebragt, en door Uwe Majesteit, met eerbewijzingen en geschenken, zoo zuinig ooit beloond is, is niemand anders, dan de door mij bevrijde Ridder *de Lagny*. Met de overtuigendste bewijzen zijner onschuld in mijne handen, wacht ik slechts op zijne komst, om mij daaromtrent aan de voeten mijner edele beschermster, de Koningin, te verklaren."

Zacht voer zij verder voort: »heeft de Koningin nu de weddingschap gewonnen?"

«En hetgeen zij thans haren koninklijken broeder verzoekt, is niet anders, dan *de Lagny's* vrijstelling," viel de Koningin haar in de rede, terwijl zij, naast haar, aan 's Konings voeten knielde. »Sire," sprak zij, »verhoor uwe getrouwe zuster, en beloon de huwelijksliefde dezer vrouw!"

Frans stiet eerst het glas met het logenachtig opschrift aan stukken, en hielp vervolgens de beide dames uit hare smeekende houding op, terwijl hij haar, met vreugd, de overwinning toekende.

Bij het steekspel hetwelk plaats had ter eere van het feest, de vrouwentriumf genaamd, behaalde de Ridder *de Lagny* al de prijzen: hij herstelde zich in alle ridderlijke eer en achting, en men verheugde zich over hem. Doch aller blikken waren slechts op één punt gevestigd. Daar zat, aan de zijde der schoone Koningin, de bevallige *Emilia*, in een eenvoudig gewaad, en, waarlijk, in hare ingevallen', bleeke wangen, in hare vermagerde gestalte, die duidelijke sporen van ligchaamssmarten droeg, was meer liefelijks, meer betooverends, dan in de trotsche houding en den frisschen blos van menige luisterrijke schoonheid aan het Hof. Zij was het voorbeeld der echte vrouwenzege: een *ideaal* van ware liefde en trouw, en het grootste sieraad van dat prachtig feest.

(*Bloemlezing uit Buitenl. Tijdschr.*)

De Geestenziener.

Het werk, waaruit wij de volgende anekdote ontleenen, is eene verzameling van brieven, door Sir WALTER SCOTT, aan zijnen vriend, Mr. LOCKHART, gerigt; een onderzoek behelzende van de oorzaken, waaraan men het geloof aan geestverschijningen moet toeschrijven. Om te bewijzen, dat het vaak niet anders zijn dan hersenschimmen eener ontstelde verbeelding, maakt hij gewag van sommige gevallen, waarin de zaak ten duidelijkste gebleken is. Een dier gevallen was hem medegedeeld door een' geneesheer van zijne vrienden, een' der bekwaamste mannen in zijn vak, en die zich, bovendien, door buitengewone wetenschappelijke kennis van allerlei aard onderscheidde: zoodat de waarheid van zijn verhaal aan geen' den minsten twijfel onderhevig kan zijn.

«De vermaarde arts, van wien ik spreek," zegt de schrijver, «werd op zekeren tijd geroepen bij een' regtsgeleerde, die reeds sedert lang ziek, en, in den loop zijns levens, in regtszaken van den allerteedersten aard betrokken was geweest. Hij had, daarbij, steeds eene ongemeene bekwaamheid aan den dag gelegd en was, in al zijne verrigtingen, met zoo veel oordeel en scherpzinnigheid te werk gegaan, dat er nooit de geringste aanmerking op was kunnen vallen. Toen mijn vriend hem voor het eerst bezocht, hield hij eenvoudig zijne kamer; somwijlen was hij genoodzaakt om zich te bed te leggen: evenwel, van tijd tot tijd bevond hij zich weder in staat, om de gewigtigste zaken te behandelen, met al die schranderheid en kunde, waardoor hij steeds had uitgemunt: voor den gewone opmerker was er dus geenerlei verzwakking in zijne verstandelijke vermogens te bespeuren. De uiterlijke kenteekenen hadden niets verontrustends; maar de traagheid van den pols, zijn gebrek aan eetlust, zijne moeijelijke spijsvertering, en gestadige neerslagtigheid schenen, eene of andere geheime oorzaak te hebben, die hij gaarne voor ieders oogen wilde verbergen. De verregaande treurigheid van dien ongelukkigen, zijne verlegenheid in het bijzijn van den geneesheer, de korte antwoorden, die deze laatste, met moeite, van hem verkreeg; al die beweegredenen noopten mijnen vriend, om een ander middel van onderzoek te beproeven. Het was tot de familie, dat hij zich wendde, om, ware het mogelijk, de oorzaak te ontdekken van het heimelijk leed, dat den ongelukkigen zieken aan het hart knaagde, en hem langzaam ten grave sleepte. Het antwoord van de nabestaanden, nadat zij te zamen hadden geraadpleegd, was, dat hun, nopens de oorzaak van zijne kwaal, niets hoegenaamd bekend was. Voor zoo veel men kon nagaan, waren zijne zaken in goeden staat; geen sterfgeval in de familie, waaraan die voorbeeldelooze neerslagtigheid van geest kon worden toegeschreven: op zijne jaren, was het niet te veronderstellen, dat hij aan minnesmarten leed: en zijne gansche levensgeschiedenis, zijne strenge zeden, strekten tot waarborg, dat geene wroeging hem kwelde. De Doctor nam eindelijk, bij den zieken, toevlugt tot ernstige vermaningen, en bragt hem met nadruk onder het oog, hoe dwaas hij handelde, met, op die wijze, van hartzeer weg te kwijnen, liever dan voor de oorzaak uit te komen van het leed, dat hem verteerde. Hij drukte voornamelijk op het smadelijke, dat er voor zijn' eigen' goeden naam in gelegen was, wanneer men meenen zou, dat zijne zielskwelling uit eene al te schandelijke en al te misdadige bron voortkwam, om aan het licht te worden gebragt. Ook gaf hij hem niet onduidelijk te kennen, welk gevaar hij liep van zijner familie eenen naam na te laten, waarop de vlek van een onteerend vermoeden kleefde; eene nagedachtenis, waaraan zich een denkbeeld van misdrijf zou kunnen verbinden. De zieke, getroffen door die redeneringen, meer dan door al de anderen, die men hem had voorgehouden, gaf den wensch te kennen, om den Doctor zijn hart te openen. Al de aanwezigen werden verzocht, om zich te verwijderen; en, nadat de deur zorgvuldig gesloten was, begon de ongelukkige Heer * * * zijne bekentenis in dezer voege."

«Gij kunt, lieve vriend, niet beter dan ik overtuigd zijn, dat de ziekte, die mij ondermijnt, eene ongeneesselijke ziekte is. Gij kunt er onmogelijk den aard van bepalen, of begrijpen, hoe zij op mijn ligchaamsgestel werkt; en, al kondt gij dat ook, dan nog zouden uw ijver en uwe wetenschap onvermogend zijn." — «Het is mogelijk," sprak de Doctor, «dat mijne middelen niet gelijkstaan met mijn verlangen, om u van uwe kwaal te bevrijden; maar de geneeskunst heeft meer hulpbronnen dan een oningewijde zich wel verbeeldt. Evenwel, zoo lang gij mij den oorsprong van uwe ziekte niet rondborstig ontdekt, zal ik, noch iemand mijner *Collega's*, u kunnen zeggen, of zij te genezen is, of niet."

— «Ik zou u kunnen antwoorden," hernam de zieke, «dat mijn geval niet eenig in zijne soort is, daar wij in het beroemde werk van LE SAGE lezen, dat de Hertog VAN OLIVAREZ aan dezelfde zielsziekte stierf." — «O, ja," hervatte de Doctor, «hij werd vervolgd door eene verschijning aan welker wezenlijk bestaan hij, voor zich zelven, geen geloof sloeg, hoewel hij er eindelijk van stierf. en, nog zieltogende, geteisterd werd door de onverdragelijke tegenwoordigheid van dat ingebeelde spook." — «De Geschiedenis van den Hertog VAN OLIVAREZ is ook de mijne," sprak droevig de zieke: «de verschijning, die mij vervolgt, is mij zoo afgrijsselijk, dat zij mij in angst schokt, en ik mij voel wegkwijnen als het offer der uitsporigheid van mijn ontsteld brein." — De Doctor luisterde met belangstelling. Wel verre van den geestenziener tegen te spreken, vergenoegde hij zich, met hem eenige naauwkeurige' vragen te doen, omtrent den aard der vermeende verschijning en haren oorsprong. hij was verlangen, om te vernemen, hoe zulk eene zonderlinge ziekte had kunnen stand grijpen bij een' man van zulk een helder oordeel, en wiens uitgebreide kennis en ongemeene geestbeschaving hem, inzonderheid, voor soortgelijke aanvallen hadden moeten behoeden. Hij antwoordde, dat de ziekte trapswijze tot die hoogte geklommen was, dat de eerste gezigten noch onaangenaam noch schrikverwekkend waren geweest. — «Het is nu twee of drie jaar geleden," sprak hij, «dat zij mij begonnen te vervolgen. In het eerst was het eene groote kat, die van tijd tot tijd verscheen en weder verdween, zonder dat ik wist hoe. Ten laatste, moest ik toch bij mij zelven bekennen, dat die kat geen wezenlijk beest maar slechts eene ijdele schimvertooning was, die alleen in mijne verbeelding bestond. Evenwel, ik had van de katten zulk een' afkeer niet als die *Schot*, van wien men verhaalt, dat al de kleuren van zijnen *plaid* (*) zich op zijn gelaat vertoonden, zoodra een van die dieren zich, met hem, in dezelfde kamer bevond, onverschillig of hij zelf het zag of niet. Integendeel, ik houd veel van katten, en had mij aan die denkbeeldige gezellin in dermate gewend, dat ik er schier geen acht meer op sloeg, toen, na verloop van eenige maanden, die zonderlinge verschijning in eene andere overging van ernstiger' aard, hoewel even grillig en vreemd: het was die van een' hoveling, gekleed zoo als een kamerjonker van den *Lord*, *Luitenant* van *Ierland*, van een' *Lord Commissaris* der kerk, of van ieder ander rijksgroote. Die hersenschimmige personaadje, in hofkostuum, met een geborduurd vest, een' degen, een' haarbeurs, en met den hoed onder den arm, bleef mij gestadig op zijde, als mijne schaduw; en, hetzij in mijn eigen huis, hetzij in een vreemd huis, altijd zag ik hem, vóór mij, naar binnen schuiven, als om mij aan te dienen, waar ik mij vertoonen wilde. Hij mengde zich, somwijlen, midden onder de menschen: maar niemand, die zijne tegenwoordigheid scheen op te merken: ik was het alleen, met wien dat geheimzinnig wezen, zoo het scheen, te doen wilde hebben. Dat onverklaarbaar spel mijner verbeelding maakte aanvankelijk weinig indruk op mij, hoezeer ik toch begon te vreezen, dat, welligt, mijns verstandsvermogens min of meer gekrenkt waren. Maar dat nieuwe spook moest mij slechts eenen bepaalden tijd kwellen. Na verloop van eenige maanden verdween het, om plaats te maken voor eene gruwzamer' verschijning: want het was het beeld des doods zelven, een geraamte... O! ik mij alleen bevond, of van menschen omringd was, dat allerakeligst gezigt verliet mij geen oogenblik meer. Te vergeefs, zeide ik meer dan

(*) Schotsche mantel.

honderd maal tot mij zelven, dat het slechts een ing, beeld gewrocht van mijn ontsteld brein was; het somber zinnebeeld des doods staat dáár voor mijne oogen, en, nog levend, zie ik mij onafscheidelijk vereenigd met den ontvleeschden bewoner der graven. Wetenschap, weetgeerte, godsdienst zelve, alles is onvermogend tegen zulk eene ziekte; en ik gevoel het maar al te wel, dat ik, als het offer mijner eigen' verdwaasdheid, wegkwijn en sterf; hoezeer ten volle overtuigd, dat het spook, hetwelk mij vervolgt, niet anders dan eene hersenschim is." De Doctor werd smartelijk aangedaan, toen hem uit dat verhaal bleek, hoe die ingebeelde schimvertooning het verstand van zijnen zieken vermeesterd had. Hij kwam op de gedachte, om hem nog andere vragen te doen, nopens de bijzondere omstandigheden van iedere verschijning, in de hoop, dat hij hem in zoodanige tegenspraak met zichzelven brengen, en tot gevolgtrekkingen leiden zou, zoo regtstreeks strijdig met de gezonde rede, dat het nog onbezweken oordeel van den armen man, eerlang, zegevierend zou kunnen wederkeeren uit den strijd, die zijne verdwaalde verbeelding hem leverde. — « Zoodat," sprak hij tot den zieken, die bedlegerig was, « zoodat het geraamte, waarvan gij spreekt, altijd voor uwe oogen staat?" Op het bevestigend antwoord van den zieken, vroeg hij hem, op welke plaats van de kamer hij het thans zag. — « Juist aan het voeteinde van mijn bed," was zijn antwoord. « Als men de gordijnen opligt, schijnt het mij, dat het geraamte zich tusschen beiden plaatst." — « Gij stemt toe, zegt ge, dat die verschijning ingebeeld is. Zoudt gij moeds genoeg hebben, om er u door u zelven van te overtuigen: om uit uw bed te komen, en op dezelfde plaats te gaan staan, die gij meent dat door het spook bezet is?" De arme man schudde weigerend het hoofd. — « Welnu," hernam de Doctor, « wij zullen er op eene andere wijze de proef van nemen." En meteen, van zijnen stoel oprijzende, plaatste hij zich tusschen de twee gordijnen van het bed. — « Ziet gij nu het spook nog?" — « Neen, niet geheel," was het antwoord van den zieken, « want gij staat tusschen ons in; maar ik zie er het hoofd nog van, boven uwen schouder." Ondanks al zijne wijsgeerte, werd de Doctor door eene onwillekeurige huivering bevangen, toen hij zoo naauwkeurig, de afzigtelijke nabuurschap hoorde aanduiden, waarin hij zich bevond. Later nam hij nog andere middelen ter genezing te baat, maar zonder beter gevolg. De zieke verviel allengs in eene immer dieper neerslagtigheid, en gaf eindelijk den geest: een treurig en schrikkelijk voorbeeld van den verwoestenden invloed, dien eene ontstelde verbeelding op de gezondheid kan hebben: hoe helder anderszins het oordeel, en hoe uitgebreid de vermogens van den geest ook wezen mogen."

DE VROME STICHTING.

Op den Arlberg, welke Tyrol van het voor Arlbergsche scheidt, maken dikwijls de stormwinden en sneeuwjagten niet alleen de schreden des wandelaars onzeker, maar veroorzaken ook snijdende ligchaams smart. Bedriegelijke kloven vergrooten het gevaar. Het lot der ongelukkigen, die op het onbebaande pad bezweken, roerde reeds in den ouden tijd een kinderlijk gemoed. Vol heilige liefde stichtte hij een gedenkteeken, dat aan al de latere geslachten werd overgeleverd, om eenen edelen en krachtigen zin te aanschouwen.

Hendrik, een vondeling, was het, die in het jaar 1386, de St. Christoffel broederschap op den Arlberg stichtte. Het oogmerk van deze inrigting was alleen de redding der ongelukkigen. Het is aandoenlijk het begin van deze stichting te overwegen; hetzelve was slechts onbeduidend, maar de vrome mensch voleindigt zijn werk en laat aan de Voorzienigheid het welgelukken over. Eenvoudig verhaalt de stichter den oorsprong der zaak met deze woorden:

» Ik *Hendrik Vondeling*. Mijn vader die mij vond, heet de prachter *van Kempten*. Hij verarmde wegens eenen borgtogt en had negen kinderen. Ik *Hendrik Vondeling*, was de tiende. Daar wees hij ons ter helfte voort, dat wij zouden dienen. Daar kwam ik, *Hendrik Vondeling*, bij twee priesters, die wilden naar Rome trekken; met deze ging ik over den Arlberg, en kwam bij *Jacklein* over den Rijn. Daar sprak *Jacklein*: » waar wilt gij met den knaap heen?" Toen zeiden de heeren: » hij is tot ons gekomen op het land." Daar zeide *Jacklein*: » wilt gij hem hier laten, dat hij het vee hoede;" toen spraken zij: » wat hij doet, is ons lief." Daar huurden zij mij, en gaven mij het eerste jaar twee gulden. Toen was ik bij den zoogenaamden *Jacklein* tien jaren; daar ging ik met hem ter kerk in den winter, en droeg het zwaard hem na. Daar bragt men vele lieden, die daar waren op den Arlberg in de sneeuw omgekomen, welke de vogelen de oogen hadden uitgepikt en de keel afgevreten. Dat erbarmde mij, *Hendrik Vondeling* zoo smartelijk. Toen had ik vijftien gulden verdient met den herderstaf, daar riep ik en sprak: of iemand wilde nemen deze vijftien gulden, en een begin wilde maken op den Arlberg, dat de lieden niet alzoo omkwamen. Dat wilde niemand doen. Toen nam ik den almagtigen God ter hulp en den lieven Heer, die een groot noodhelper is, *St. Christoffel*, en begon met vijftien gulden, die ik met den herderstaf van *Jacklein* over den Rijn verdiend had, en redde in den eersten winter zeven menschen het leven met heilige aalmoezen. Sedert dien tijd hebben mij God en eerbare lieden geholpen in de zeven jaren, waarin ik en mijne helpers levenshulp betoond hebben aan vijftig menschen, en ik maakte een begin in het jaar der wereld 1386, op den dag van Johannis den dooper."

De jongeling wist, dat zijne gaven, zoo zuiver geofferd, zouden woekeren. *Leopold* de trotsche hertog van Oostenrijk, gaf hem op den 27 December 1386 eenen lof- en vrijbrief tot zijn edel doel, om op de hoogte van den Arlberg, waar het noodig geacht werd, een huis te bouwen. Nu sprak *Hendrik* ook in verwijderde landen vrome harten aan. Van 1386 tot 1414 trok hij door geheel Duitschland, van de Brente tot Ems, door Bohemen, Hongarijen, Polen, Kroatie en verzamelde bijdragen. De eenvoudige zin des jongelings trof de gemoederen. De ondersteuning werd ruim, en de reddende broederschap gevestigd. Toen vervolgde voortaan de wandelaar rustiger het gevaarvolle pad, en *Hendrik de Vondeling* werd een geëerde naam, als ware hij de heilige van den Arlberg.

(*Keur van Merkwaardigheden.*)

DE ALBEDRIJF.

Het is geen lid van het *Institut*, geen geleerde, geen letterkundige, dien wij bedoelen: het is, doodeenvoudig, een nijver man, die gewis een' hoogen rang zou bekleeden onder de *Saint Simonisten*, waar ieder beloond wordt, naar het geen hij *kan* en *doet*. Die man is een *Brit*, met name J. SCOTT; wij hebben hem toevallig leeren kennen uit eene dier talrijke aankondiging, welke de eerste bladzijden der Engelsche nieuwspapieren vullen. Zie hier wat men, onlangs, in de Courant van *Staffordshire* las:

« JAMES SCOTT, blikslager, tuinman, vischkooper, schoolmeester, nachtwacht, kiezentrekker bij geval, schoenmaker, pedel, omroeper, voetbode, stalknecht, orgeltrapper, stadhuisbode, brievenbesteller, huurlakkei, aanplakker, kantoorbediende, bij de brandwaarborgmaatschappij, straatveger, deelhebber in eene pottebakkerij van *Stafford*, kaarsenmaker bij den dansmeester in het hotel van den *Shérif*, klokluider, tolgaarder, rondbrenger van kermisberigten, enz., enz., enz., enz., enz., betuigt de inwoners van *Stoke* zijnen dank voor hun zeer verpligtend gunstbetoon, en neemt de vrijheid, zich op nieuw aan te bevelen, onder belofte eener prompte en civiele bediening, in al wat zijn vak betreft. N. B. Heeft ook helmen te koop." Uit dit laatste berigt zou men moeten opmaken, dat de Engelschen nog, in onze dagen, hetzelfde beschermend vermogen toekennen aan dat hoofdvlies, waarmede sommige kinderen ter wereld komen. Die bijgeloovigheid dagteekent reeds van ouden tijd: PAUL JOVE zegt ergens, dat niemand zoo gelukkig was als FERDINAND DUVAL, omdat hij *met een' helm was geboren*.

EENE MEID, MOEDER EENER KONINGIN.

Gedurende de onrusten, onder de regering van *Karel den eersten* van Engeland, kwam een boerenmeisje te Londen, om eene dienst te zoeken: zij kon er langen tijd geene vinden, en begaf zich eindelijk naar eene brouwerij, waar men haar onder de zoogenaamde *tub women* (vrouwen, die het bier in tobbes wegdragen) opnam. De eigenaar der brouwerij bemerkte weldra de schoonheid van het meisje, onttrok haar aan dit werk, en huwde haar later. Nog zeer jong stierf hij, en liet haar een groot vermogen na. Daar zij de brouwerij wilde verkoopen, zoo ried men haar, zich bij den Heer *Hude*, als een' zeer bekwamen advocaat, te vervoegen, om de nalatenschap van haren man in orde te brengen. Zij deed zulks: de man der wet huwde de weduwe van den brouwer, en werd later tot graaf van Clarendon verheven. De dochter uit dit huwelijk werd de gemalin van *Jacobus den tweeden* en moeder van *Maria* en *Anna*, de koninginnen van Engeland.

Zeker horlogiemaker in eene groote stad, door zijn gilde vervolgd wordende, omdat hij zonder patent dit beroep uitoefende, deed eene advertentie in de courant plaatsen, waarbij hij zijne klanten verwittigde: dat, in weêrwil der kwaadaardige poging, om zijn *werk* te doen *stilstaan*, hij zichzelven steeds *gelijk zou blijven*, en, door hunne gunst *opgewonden*, in zijn beroep voortgaan tot het *einde des tijds*.

(*Nederlandsche Volks Alm.*)

KONINKLIJKE OPENHARTIGHEID.

KAREL II., Koning van Engeland, vroeg eens aan zijnen Hofkapellaan, waarom hij voor hem zijne preek altoos las, terwijl hij toch voor de gemeente uit het hoofd sprak. » Voor zulk een doorluchtig *auditorium*," was het antwoord van den Predikant, » durf ik het op mijn geheugen alléén niet laten aankomen. Doch, zoo het mij geoorloofd is U. M. ook eene vraag te doen, wat mag toch de reden zijn, dat U. M., bij de opening van het Parlement, de gebruikelijke aanspraak altijd voorleest: de tegenwoordigheid van personen van hoogen rang behoeft U. M. niet verlegen te maken." — Uwe vrijmoedige vraag," hernam de Koning, » zal ik even vrijmoedig beantwoorden: ik lees mijne aanspraak voor, omdat ik dan bestendig de oogen op het papier kan houden: want ik heb van het Huis der Gemeenten reeds zulke groote sommen gevraagd, en het heeft mij die reeds zoo dikwerf ingewilligd, dat we elkander van schaamte niet meer durven aanzien." (*Iris.*)

HET TALRIJK KROOST.

Sir *Gore Ouseley* verzocht, bij zijn afscheidsgehoor bij den Schach van Perzie, hem de gunst te willen bewijzen, om hem te zeggen, hoe vele kinderen hij had, ten einde dit aan zijnen Koning, die zeker daarnaar vragen zou, te kunnen mededeelen. » Ik heb", zeide de Schach, » 154 zonen". » Mag ik uwe Majesteit nog eens vragen" zeide de gezant: » hoe vele kinderen?" Naar het oostersch gebruik durfde hij zich van het woord meisjes niet bedienen, en bovendien was deze tweede vraag, naar de toenmalige omstandigheden, reeds eene beleediging. De Schach, die Sir *Gore* zeer gunstig was, nam het niet kwalijk. » Ha! ik versta u" zeide hij lagchend, en riep zijnen oversten der besnedenen. » *Musa!* zeide hij, hoe vele dochters heb ik?" » Koning der Koningen! antwoordde *Musa*, terwijl hij zich op het aangezigt nederwierp; » vijf honderd en zestig."

(*Boekzaal.*)

DE VRUCHTBARE ECHT.

Bij het beschrijven der Buurkerk te Utrecht bij I. LE LONG, D. V, bl. 88, komt het volgende opmerkelijk berigt voor: » Aanmerkelijk is het, dat in den jare 1538 binnen dese kerk begraven is ALBERTUS VAN LEEUWEN, Ridder; hebbende by syne Huysvrouwe MARIA SALM verwekt vier en twintig kinderen, na-

menlyk twaalf Soonen en twaalf Dogteren. Hy heeft alle deze kinderen ook getrouwt gezien, en aan ieder een dertig Huys, met een jaarlyksche Rente van driehonderd Guldens, ten huwelyk medegegeven. Hy heeft met syne Kinderen, Schoon-soonen, Schoon-dogteren en Kindskinderen, ten getalle van 384 zielen aan tafel geseten: en syne Huysvrouwe is kort na hem, namentlyk in den jare 1540, gestorven," — Men kan hetzelve lezen in het werk, getiteld A. MATTH. de Fundat. Feel s. pag. 166, 161.

(*V. Letteroefening.*)

Willem Frederik,

ERFPRINS VAN ORANJE,

IN 1734,

aan het Scheveningsche Strand.

Woest zweept de wind de baren voort,
Geslingerd over boeg en boord
Der pink, gereed in zee te steken,
Die menig schok verduren moet,
Om, zelfs bij hooggedreven vloed,
De felle branding door te breken.

Een jeugdig visscher, blij te moe,
Wuift duin en dorp zijn afscheid toe
Bij 't lied: « Hoezee! » der togtgenooten:
Voor hen geen stroom te hol en bang;
Op zee te zwalken, levenslang,
Daar ligt hun blijdschap in besloten.

Maar zie, daar barst een rukwind los!
Een knaap ontschiet der wangen blos;
Hem is de schrik in 't hart gevaren:
Te spâ grijpt hij naar lijn en mast,
En de onbeschreven visschersgast
Stort in den schoot der hooge baren.

Oranje's erfprins ziet aan strand,
Door neevlen heen van stuivend zand,
Den jongling van den boeg geslagen:
Hier eischt de nood zijn heldentoon;
Een visscher of een vorstenzoon,
Voor beiden zou hij 't leven wagen.

Hem gloeit de borst van menschenmin;
Den oever af, de branding in,
Zich aan de golven prijs te geven, —
Een prooi te ontscheuren aan haar schoot,
Een mensch te redden van den dood, —
Zie daar de taak, Hem voorgeschreven.

Een dure pligt, die 't Hem gebiedt!
Maar de uitkomst loont zijn pogen niet;
Hem wordt geen dankaltaar ontstoken
Bij 't feestlied eens natuurgenoots,
Wiens levensdraad de hand des doods
In 't golvend graf had afgebroken.

Toch loone er Hem, heel 't leven door,
Het deugdvereerend menschdom voor!
't Volks liefde blijv' Zijn zetel schragen!
Want toen heeft reeds aan 't duinig strand
De Genius van Nederland
Hem, Nassau's edlen telg, den schepter opgedragen.

G. VAN ENST KONING.

AANTEEKENING.

Deze trek van menschenliefde, uit het jeugdige leven van Neerland's geliefden Koning, is ontleend aan een verhaal, voorkomende in het 2de deel van *Das Buch der Tugenden*, in 1827 te Leipzig uitgegeven.

LETTERKUNDIG BERIGT.

(1166) Na een herhaald aanzoek, heeft de Heer M. D. TEENSTRA, ons wel in de gelegenheid willen stellen, door middel van dit Blad, eenige Fragmenten, betrekkelijk de Nederlandsche West-Indische Eilanden, uit deszelfs Reis-journaal, aan het geëerde Publiek mede te deelen, waarmede wij in ons eerstvolgende nommer een aanvang zullen maken.

DE RED.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Rotterdam:

Het snelzeilend gekoperd Fregatschip Piet Hein, Kapt. Wm. Turnbull. — Adres bij J. M. Samson. — Sluit 12 Maart.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEKLAARD.

Den 4den, het Schip *Wilhelmina en Maria*, Kapt. J. J. Bart, naar Amsterdam: lading: 80 vaten en 2200 balen heele Koffij, 2 vaten en 270 balen gebroken dito, 125 balen schoone Katoen en 5445 ℔ Koper.

ADVERTENTIEN.

(5936) *TRANSPORTEN.*

Den 20sten Februarij 1834. De Exploicteur bij het Geregtshof, aan den Boedel wijlen JACOB LIONAROMS, van het Huis en Erf, aan de *Gravenstraat*, Lo. A. No. 45, aangekomen behoorende E. E. EMANUELS.

Den 24sten. J. H. CONZEE, aan F. SCHACHTRUP, van het Huis en Erf, aan den hoek van de *Keizer-* en *Rust en Vrede straten*, Lo. D. No. 663.

Den 3den Maart. Wed. ISAK EMANUELS gebore DE VRIES, aan T. J. A. FOCKINCK, van het Huis en Erf, aan de *Wagenwegstraat*, Lo. B. No. 105.

Den 4den. P. VAN ASSEN, aan H. P. ULRICH, van het Huis en Erf, aan de Voorstad *Zeelandia*, aan de *Eerste Dwars-* en *Wickersstraten*, Lo. A. No. 7b.

HIJPOTHEEKEN.

Den 3den Maart. FREDERICA ERNSTINA VON RIVBEN, *Eerste Hijpotheek*, ten behoeven J. ZAAL en H. KAMMEIJER qq., de minderjarige NOIZEUX, te vestigen op het Huis en Erf, aan de *Nieuwe Keizerstraat*, L. D. No. 221, en drie koppen Slaven.

Idem. JACOB GOMPERTS, *Eerste Hijpotheek*, ten behoeven de minderjarigen Kinderen van ELISABETH HENRIETTE WONING, te vestigen op het Huis en Erf, aan de *Watermolenstraat*, Lo. A. No. 123, en op het Huis en Erf, aan de *Waterkant*, Lo. A. No. 74.

Paramaribo, den 5 Maart 1834.

A. VAN MEERTEN,
Griffier.

(9714) De AMBTENAREN, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zullen op Vrijdag, den 14den dezer, des namiddags ten *vier* uren, ten Sterfhuize en voor rekening van den Boedel JOHAN GODLIEB ENGEL, door den Vendumeester M. A. KEIJSER, publiek doen verkoopen:

HOORNVEE; VARKENS; SCHAPEN; PLUIMVEE, waaronder *twee* GANZEN: alsmede *vier* PAARDEN; *twee* CHAISEN, enz., enz.

Paramaribo, 7 *Maart* 1834.

C. A. FISCO,
2de Commies.

(5939) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op HEDEN den 7den Maart 1834, des morgens *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

De PLANTAGIE *LA PREVOYANCE*, gelegen aan de rivier *Saramacca*, ter linkerhand in het opvaren tusschen de Plantagien *de Dankbaarheid* en *Mijn Vermaak*, aankomende de Erven wijlen JURIAAN FRANÇOIS FRIDERICI.

Den GROND *BIJ GELUK*, gelegen aan het gedolven Kanaal van *Matappica*, ter regterhand in het opvaren tusschen de Plantagien *Felix* en *Speringzorg*, toebehoorende als voren.

En de PLANTAGIE *VADERSZORG*, alsmede de GRONDEN van *BODENBURG* en *CARELSDEEL*, gelegen aan het gedolven Kanaal van *Matappica*, ter linkerhand in het opvaren, de eerste tusschen de Plantagie *Eendslust* en den Grond van *Alderad*, en de beide laatsten tusschen de Gronden van *Alderad* en *Brunendaal*, alle aankomende als voren.

Paramaribo, den 7 *Maart* 1834.

De Exploicteur,
N. L. BRAAM.

☞ ALGEMEENE VERGADERING van het Departement *Paramaribo*, der MAATSCHAPPIJ: *TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN*, op Maandag den 10den Maart 1834, des Avonds ten 7½ uur, in de Zaal van de Loge *Concordia*.

VOORLEZING: De Bestuurder M. H. R. HAYUNGA.

(11627) De ondergeteekende voornemens zijnde, TWEE ONBEBOUWDE ERVEN, waarvan het eene gelegen is op den hoek van de *Heeren-* en *Watermolenstraten*, bekend onder Lo. A. No. 31 en het andere aan de *Wagenwegstraat*, Lo. C. No. 76, behoorende aan den Boedel van haren Echtgenoot G. P. HEILBRON te *VERLOTEN*, van welke Erven zij tot de noodige verlof tot den herbouw van Zijne Excellentie den Heere Gouverneur Generaal heeft verkregen, heeft de eer daarvan aan het geëerde Publiek kennis te geven, met invitatie aan hen, die verlangen mogten in dezelve deel te nemen, zich te vervoegen ten haren huize aan de *Hooge Kerkstraat*, Lo. B. No. 155: alwaar het PLAN van VERLOTING dagelijks ter *visie* ligt.

Paramaribo, den 7 *Maart* 1834.

Wed. G. P. HEILBRON qq.

NB — Het Lot kost *f* 20.— De *eerste* prijs is gewaardeerd op *f* 1800.— De *tweede* prijs op *f* 700.

(11636) De ondergeteekende zal op Woensdag den 12den dezer, des namiddags ten *vier* uren, ten zijnen Huize, door den Vendumeester J. E. LYONS, publiek doen verkoopen:

Wel onderhoudene Meubelen; Medicale en Chirurgicale Boeken: Patent en andere Breukbanden; Medicijnkisten en toebehooren en Instrumenten; Glas- en Pleetwerk; Spiegels en Schilderijen: alsmede *twee* extra RIJ- en CHAISPAARDEN; CHAISEN; TUIGEN, enz., enz.

Alles op den Verkoopdag van *acht* tot *twee* uren, ter bezigtiging.

Paramaribo, den 7 *Maart* 1834.

F. W. CRAGIN,
M. D. & Chirurg.

(11664) S. A. WITTERING is voornemens voor een korten tijd de Kolonie te verlaten.

Paramaribo, den 6 *Maart* 1834.

Ter Drukkerij van FUCHS & Co.